

De toekomst van de Bibliotheek

Dit onderzoek heeft in oktober 2016 plaatsgevonden en gaat over de toekomst van de Bibliotheek, vooral over het beeld en de wensen die leden hebben ten aanzien van de Bibliotheek in de toekomst. Het is een abstracter onderwerp en biedt daarmee wat minder concrete aanbevelingen en handvatten voor acties op korte termijn. Maar het geeft wél inzicht in de verwachtingen en ideeën van leden over de Bibliotheek van de toekomst. En in hoeverre deze aansluiten bij onze ontwikkeling naar een participatiebibliotheek en bij de ontwikkelingen in de markt.

De Bibliotheek van de toekomst: boeken nog steeds centraal

Wat moet de Bibliotheek over 10 jaar aanbieden voor leden zodat ze er gebruik van blijven maken (open vraag)? De huidige leden in het totale BiebPanel en in Zoetermeer willen over 10 jaar nog steeds een Bibliotheek waarin boeken centraal staan. Veel leden zeggen specifiek dat ze hechten aan een breed en actueel aanbod van papieren boeken. Maar ook een ruimer en actueler aanbod van e-books is voor veel leden een voorwaarde om in de toekomst gebruik te blijven maken van de Bibliotheek. In de open antwoorden die leden geven, vinden we specifieke, persoonlijke wensen ten aanzien van de boeken. Dan gaat het onder meer om het assortiment, de indeling en de presentatie van boeken.

Leden noemen ook digitale diensten en wensen ten aanzien van de fysieke ruimte. Men noemt in dat kader onder andere rustige plekken zoals lees- en werkplekken, sociale ontmoetingsplekken alsmede beschikbare ruimte die multifunctioneel, ruim en overzichtelijk moet zijn. Sommige leden geven aan dat zij ook in de toekomst (deskundig) personeel in de Bibliotheek willen zien.

Onze reactie:

In de vernieuwde Hoofdbibliotheek streven we naar een goede combinatie van de bovengenoemde wensen.

Relevantie van de Bibliotheek

Voor leden ligt de relevantie van de Bibliotheek zowel op traditionele functies als op nieuwe functies. Dit komt overeen met de uitgangspunten in het rapport Cohen waarbij de Bibliotheek in 2025 in de eerste plaats toegang blijft bieden tot informatie en kennis. Veel leden in Zoetermeer geven aan over 10 jaar nog steeds belangstelling te hebben voor cursussen op het gebied van hobby en studie/werk, kinderactiviteiten, films, voorstellingen en tentoonstellingen.

Zes op de tien leden hebben interesse voor de maatschappelijke functie van de Bibliotheek, zoals hulp bij het invullen van formulieren en juridisch & financieel advies. Ongeveer de helft van de leden in Zoetermeer geeft aan geïnteresseerd te zijn nieuwe, technologische ontwikkelingen. Het uitproberen van nieuwe gadgets wordt genoemd. Verder zien we bij een vrij grote groep interesse voor de sociale functie in de zin van mensen ontmoeten (63%, vooral voor ouderen) en kennis en ervaringen delen (53%). Dit laatste zien we ook terug in het feit dat een bibliotheekconcept dat focust op Communityvorming een behoorlijk deel van de leden aanspreekt.

We zien dus dat leden open staan voor nieuwe diensten en ideeën. Maar in dit onderzoek zien we ook dat bijna alle leden in de toekomst belangstelling houden voor leestips en inspiratie.

Onze reactie:

Veel van de genoemde 'nieuwe' functies bieden we al aan of gaan we met samenwerkingspartners aanbieden in de vernieuwde Hoofdbibliotheek. Ook op het gebied van leestips en leesinspiratie zal de Bibliotheek zich blijven ontwikkelen. De organisatiestructuur wordt dit jaar aangepast zodat de medewerkers zich nog meer kunnen specialiseren op het gebied van Lezen & Ontmoeting of

Educatie & Ontwikkeling. Dat is terug te zien in de Bibliotheek op school, maar ook in de bibliotheken, via de catalogus en met leestips in de nieuwsbrief en via de sociale media.

Bibliotheekconcepten in de toekomst

We hebben leden enkele voorbeelden voorgelegd van hoe de Bibliotheek er in de toekomst kan uitzien. Welke bibliotheekconcepten spreken het meeste aan?

Leden voelen zich het meest aangetrokken tot een Bibliotheek die zich in de toekomst richt op Lezen & Informatie, en op Persoonlijke Ontwikkeling. Dus met name de klassieke functies van de Bibliotheek.

Maar ook nieuwere bibliotheekconcepten die zich focussen op Ontmoeting & Verblijf, Participatie & Zelfredzaamheid, en Jeugd & Onderwijs vinden de leden aansprekend. Het bibliotheekconcept Jeugd & Onderwijs is het meest aantrekkelijk voor vrouwelijke panelleden, voor hoger opgeleiden is een Bibliotheek die zich vooral richt op Persoonlijke Ontwikkeling het aantrekkelijkst.

Toch zien we ook dat de nieuwere concepten die zich richten op Communityvorming en Wetenschap & Techniek voor een redelijk grote groep (vier op de tien leden) aantrekkelijk zijn.

Onze reactie:

De landelijke imagocampagne 'de Bibliotheek maakt je rijker', waarin de Bibliotheek wordt gepositioneerd als partner in persoonlijke ontwikkeling, sluit hier goed bij aan. Ook alle inspanningen in de Bibliotheek op school en de dienstverlening met samenwerkingspartners in de vernieuwde Hoofdbibliotheek sluiten aan op de genoemde concepten.

Participatie van leden

Op welke manier willen leden zelf actief zijn in de Bibliotheek in de toekomst? Een relevante vraag, gezien de ontwikkeling naar een participatiesamenleving waarin actief burgerschap en het versterken van de sociale cohesie steeds belangrijker worden. Als het gaat om participatie van leden in de Bibliotheek dan zeggen redelijk veel leden, iets meer dan de helft, dat ze wel op een bepaalde manier actief willen zijn in de Bibliotheek (22% zegt ja, 31% zegt misschien). In Zoetermeer (en dan vooral onder lager opgeleiden) ligt dit wel wat lager dan gemiddeld in het totale Panel. Leden zien dan vooral een rol voor zichzelf via het geven van workshops of lezingen, over allerlei onderwerpen. Men noemt ook vaak een leesclub als manier waarop men mogelijk actief zou zijn in de Bibliotheek. Ook voorlezen, taallessen, hulp bij het uitzoeken van boeken en dergelijke worden regelmatig genoemd.

Onze reactie:

Deze trend past bij onze ontwikkeling naar een participatiebibliotheek. De Bibliotheek gaat steeds meer gebruik maken van vrijwilligers ter ondersteuning van de professionele dienstverlening. Er zijn diverse vacatures, de beschrijvingen zijn te vinden op onze website: <http://www.bibliotheek-zoetermeer.nl/over-ons/vacatures-en-stages-bij-de-bibliotheek.html>